
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

אלימות ותוקפנות בביה"ס - הערכה, מניעה וטיפול - 37987

תאריך עדכון אחרון 13-10-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): תומס גומפל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: tom.gumpel@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: חינוך 457, שעת קבלה: יום ד, 13:00 - 14:30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס מתקדם זה עוסק בפנים השונות של אלימות ותוקפנות כפי שתופעות אלו מופיעות במערכת החינוך.

מטרות הקורס:

אנו נדון בסוגיות אלו הן מבחינה תאורטית והן מבחינה יישומית; כמו כן, נעסוק בהבנה דיאגנוסטית, מניעתית וטיפולית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הבנה תיאורטית ויישומית. תלמידים יכולו להבין, לייעץ ולבנות התערבויות.

דרישות נוכחות (%) :

85

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, מצגות, ובניית התערבויות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מסגרת קונצפטואלית של הפרעות התנהגות

סוגים שונים וטיפוסים שונים

מיומנויות חברתיות וחברות

סטאטוס חברתי

הקשר בין סטאטוס חברתי ואלימות ובריונות

אוכלוסיות שונות, המקרה הקיצוני: יורים בביה"ס

השפעות שונות על אלימות, ביולוגיה

השפעות משפחתיות ובית ספריות על אלימות

תוקפנות חברתית (relational)

הטרדה, בריונות, ואלימות מינית

פגיעות מיניות בבית הספר

המקרה של קיפ

הפסיכולוגיה של הרשע

ילדים בסיכון לעומת ילדים עם חוסן

החשיפה לסוגים שונים של אלימות

האלקטרונית והמדיה CMC, cyberbullying

האקלים הארגוני

הפחתת אלימות דרך ביה"ס - קווי טיפול

קיום התפתחותיים של ילדים תוקפניים וקורבנותיהם

נתיבים התפתחותיים
פסיכופתיה, CU
מתי להתערב? איפה להתערב? עם מי להתערב?

חומר חובה לקריאה:

Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Oxford, UK: Blackwell.

הועדה לצמצום האלימות בקרב ילדים ונוער במערכת החינוך. (2001). דו"ח הועדה. משרד החינוך: ירושלים.

רשימה ביבליוגרפית

*Bandura, A. (1990). Mechanisms of moral disengagement. In W. Reich (Ed.), *Origins of terrorism: Psychologies, ideologies, theologies, states of mind* (pp. 161-191). Cambridge: Woodrow Wilson International Center for Scholars & Cambridge University Press.

Bergman, L. R., & Andershed, A. K. (2009). Predictors and outcomes of persistent or age-limited registered criminal behavior: a 30-year longitudinal study of a Swedish urban population. *Aggressive Behavior*, 35(2), 164-178. doi: 10.1002/ab.20298

Björkqvist, K., Lagerspetz, K. M. J., & Kaukiainen, A. (1992). Do girls manipulate and boys fight? Developmental trends in regard to direct and indirect aggression. *Aggressive Behavior*, 18, 117-127.

*Coie, J. D. (1990). Toward a theory of peer rejection. In S. R. Asher & J. D. Coie (Eds.), *Peer rejection in childhood* (pp. 365-401). Cambridge, England: Cambridge University Press.

*Cunningham, N. J., Taylor, M., Whitten, M. E., Hardesty, P. H., Eder, K., & DeLaney, N. (2010). The relationship between self-perception of physical attractiveness and sexual bullying in early adolescence. *Aggressive Behavior*, 36(5), 271-281. doi: 10.1002/ab.20354

*Crick, N. R., Nelson, D. A., Morales, J. R., Cullerton-Sen, C., Casas, J. F., & Hickman, S. E. (2001). Relational victimization in childhood and adolescence: I hurt you through the grapevine. In J. Juvonen & S. Graham (Eds.), *Peer harassment in school: The plight of the vulnerable and victimized* (pp. 196-214). New York: Guilford.

Critical Incident Response Group, & National Center for the Analysis of Violent Crime. (199). *The school shooter: A threat assessment perspective*. Quantico, Virginia.

-
- Fineran, S. (2002). Sexual harassment between same-sex peers: Intersection of mental health, homophobia, and sexual violence in schools. *Social Work, 47*(1), 65-74.
- Gumpel, T. P., & David, S. (2000). Toward a reconceptualization of social skills deficits: Exploring the efficacy of self-monitoring as an alternative to social skills training. *Behavioral Disorders, 25*(2), 131-141.
- *Gumpel, T. P., & Sutherland, K. S. (2010). The relation between Emotional and Behavioral Disorders and school-based violence. *Aggression and Violent Behavior, 15*, 349-356.
- Hawkins, J. D., Farrington, D. P., & Catalano, R. F. (1998). Reducing violence through the schools. In D. S. Elliott, B. A. Hamburg & K. R. Williams (Eds.), *Violence in American Schools*. Edinburgh: Cambridge.
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2008). Cyberbullying: An exploratory analysis of factors related to offending and victimization. *Deviant Behavior, 29*(2), 129-156.
- Hoy, W. K., & Clover, S. I. R. (1986). Elementary school climate: A revision of the OCDQ. *Educational Administration Quarterly, 22*(1), 93-110.
- Hoy, W. K., & Woolfolk, A. E. (1993). Teachers' sense of efficacy and the organizational health of schools. *Elementary School Journal, 93*(4), 355-372.
- Kazdin, A. E. (2011). Conceptualizing the challenge of reducing interpersonal violence. *Psychology of Violence, 1*(3), 166-187. doi: 10.1037/a0022990
- Loeber, R., Farrington, D. P., Stouthamer-Loeber, M., Moffitt, T. E., & Caspi, A. (1998). The development of male offending: Key findings from the first decade of the Pittsburgh Youth Study. *Studies on Crime & Crime Prevention, 7*(2), 141-171.
- *Luthar, S. S., Cicchetti, D., & Becker, B. (2000). The construct of resilience: A critical evaluation and guidelines for future work. *Child Development, 71*(3), 543-562.
- Marshall, E. (2000). The shots heard 'round the world. *Science, 289*(5479), 1-7.
- McMaster, L. E., Connolly, J., Pepler, D., & Craig, W. M. (2002). Peer to peer sexual harassment in early adolescence: A developmental perspective. *Development and Psychopathology, 14*, 91-105.
- *Niehoff, D. (1999). *The biology of violence: How understanding the brain, behavior, and the environment can break the vicious circle of aggression*. New York: The Free

Pakaslahti, L., Spoof, I., Asplund-Peltola, R. L., & Keltikangas-Järvinen, L. (1998). -Parents' social problem-solving strategies in families with aggressive and non aggressive girls. *Aggressive Behavior*, 24(1), 37-51. doi: 10.1002/(sici)1098-2337

*Pellegrini, A. D. (1989). What is a category? The case of Rough-and-Tumble play. *Ethology and Sociobiology*, 10, 331-341.

*Pellegrini, A. D. (2001). A longitudinal study of heterosexual relationships, aggression, and sexual harassment during the transition from primary school through middle school. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 22(2), 119-133.

Poteat, V. P., & Espelage, D. L. (2005). Exploring the relation between bullying and homophobic verbal content: The Homophobic Content Agent Target (HCAT) scale. *Violence and Victims*, 20(5), 513-528.

*Qouta, S., Punamäki, R.-L., Miller, T., & El-Sarraj, E. (2008). Does war beget child aggression? Military violence, gender, age and aggressive behavior in two Palestinian samples. *Aggressive Behavior*, 34(3), 231-244.

*Reddy, M., Borum, R., Berglund, J., Vossekuil, B., Fein, R., & Modzeleski, W. (2001). Evaluating risk for targeted violence in schools: Comparing risk assessment, threat assessment, and other approaches. *Psychology in the Schools*, 38(2), 157-172.

*Salmivalli, C., Lagerspetz, K., Björkqvist, K., Österman, K., & Kaukiainen, A. (1996). Bullying as a group process: Participant roles and their relations to social status within the group. *Aggressive Behavior*, 22, 1-15.

*Sheehan, M. J., & Watson, M. W. (2008). Reciprocal influences between maternal discipline techniques and aggression in children and adolescents. *Aggressive Behavior*, 34(3), 245-255. doi: 10.1002/ab.20241

*Sijtsema, J. J., Veenstra, R., Lindenberg, S., & Salmivalli, C. (2009). Empirical test of bullies' status goals: assessing direct goals, aggression, and prestige. *Aggressive Behavior*, 35(1), 57-67. doi: 10.1002/ab.20282

Smith, P. K., & Brain, P. (2000). Bullying in schools: Lessons from two decades of research. *Aggressive Behavior*, 26, 1-9.

Smith, P., Madsen, K. C., & Moody, J. C. (1999). What causes the age decline in reports of being bullied at school? Towards a developmental analysis of risks of being bullied. *Educational Research*, 41(3), 267-285.

Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippett, N. (2008).

Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. Journal of Child Psychology and Psychiatry, 49(4), 376-385.

**Waschbusch, D. A., & Willoughby, M. T. (2008). Attention-deficit/hyperactivity disorder and callous-unemotional traits as moderators of conduct problems when examining impairment and aggression in elementary school children. Aggressive Behavior, 34(2), 139-153.*

Wolke, D., Woods, S., Bloomfield, L., & Karstadt, L. (2000). The association between direct and relational bullying and behaviour problems among primary school children. Journal of Child Psychology and Psychiatry, 41(8), 989-1002. doi: 10.1111/1469-7610.00687

**Zimbardo, P. G. (2004). A Situationist Perspective on the Psychology of Evil: Understanding How Good People Are Transformed into Perpetrators. In A. Miller (Ed.), The social psychology of good and evil (pp. 21-50). New York: Guilford.*

חומר לקריאה נוספת:
אין

מרכיבי הציון הסופי :
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 73 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
27 %

מידע נוסף / הערות:
אין